

ที่ กต ๑๒๐๓/๗๔๖

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๔ และการประชุมระดับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๕๘๘๗ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางติดตามผลการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๔ และการประชุมระดับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบต่อร่างแถลงการณ์ร่วมของการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๔ และร่างเอกสารผลลัพธ์ของการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๔ และการประชุมระดับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนเสนอผลการประชุมข้างต้นพร้อมตารางติดตามผลมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามนัยมาตรา ๔ (๗) รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ระหว่างวันที่ ๒-๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้เข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๔ และการประชุมระดับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบรรจุในตารางติดตามผล ในฐานะประธานอาเซียนปี ๒๕๖๔ จัดขึ้นผ่านระบบการประชุมทางไกล โดยประกอบด้วย การประชุมในกรอบอาเซียน ๕ การประชุม การประชุมกับคู่เจรจารายประเทศ ๑๐ การประชุม และการประชุมในกรอบภูมิภาค ๓ การประชุม รวม ๑๘ การประชุม

๒. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

โดยที่ผลการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนและการประชุมระดับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองร่วมกันและมีนัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศจึงเห็นสมควรเรียนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

/๓. ความเร่งด่วน

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงการต่างประเทศขอความอนุเคราะห์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโปรดเสนอเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในโอกาสแรก เนื่องจากมีประเด็นที่หน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการและติดตามผลต่อไป

๔. สารสำคัญ

๔.๑ การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ที่ประชุมยืนยันเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ และสนับสนุนเป้าหมายผลลัพธ์ของการเป็นประธานอาเซียนของบรูไนฯ ภายใต้แนวคิด “เราห่วงใย เราเตรียมพร้อม เรารุ่งเรือง” (We Care, We Prepare, We Prosper) เช่น ข้อริเริ่ม ASEAN SHIELD ซึ่งเป็นการส่งเสริมการประสานงานของกลไกต่าง ๆ ในอาเซียนเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน และการจัดตั้งคณะทำงานระดับสูงเพื่อยกร่างวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๒๕ นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเน้นย้ำความเป็นแกนกลางของอาเซียนในการมีปฏิสัมพันธ์กับภาคภายนอก โดยเฉพาะการดำเนินโครงการภายใต้มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific: AOIP) โดยทุกประเทศย้ำความสำคัญของการส่งเสริมความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ลดการเผชิญหน้าระหว่างมหาอำนาจ และสร้างสภาพแวดล้อมที่สันติและมีเสถียรภาพ

๔.๒ ความร่วมมือเพื่อรับมือกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)

๔.๒.๑ ประเทศสมาชิกอาเซียนแสดงความห่วงกังวลต่อการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ระลอกใหม่ในภูมิภาค โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของสายพันธุ์เดลตา และย้ำความจำเป็นของการเข้าถึงวัคซีน โดยให้เร่งรัดการจัดสรรเงินจากกองทุนอาเซียนเพื่อรับมือกับโควิด-๑๙ เพื่อจัดซื้อวัคซีนให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนในมูลค่าประเทศละ ๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund: UNICEF) เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อผ่านโครงการ COVAX Facility และกระจายวัคซีนให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน

๔.๒.๒ ที่ประชุมรับรองกรอบการจัดทำระเบียบการเดินทางของอาเซียนเพื่อเอื้อต่อการเดินทางติดต่อทางธุรกิจและราชการที่จำเป็น ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศ เช่น อินโดนีเซีย สปป. ลาว และมาเลเซีย ผลักดันให้มีหนังสือรับรองการฉีดวัคซีนสำหรับการเดินทาง (Vaccine Passport) ที่ใช้ร่วมกันในภูมิภาค โดยขอให้รับรองวัคซีนฉุกเฉินทุกชนิดที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) รับรอง เพื่อหลีกเลี่ยงการกีดกันการเดินทางบนพื้นฐานของวัคซีน ในขณะที่สิงคโปร์แสดงความกังวลว่าวัคซีนแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพต่างกัน โดยเฉพาะเมื่อคำนึงว่า เชื้อโควิด-๑๙ มีการกลายพันธุ์ตลอดเวลาและอาจมีการตอบสนองต่อวัคซีนแต่ละชนิดแตกต่างกัน

๔.๒.๓ ประเทศคู่เจรจาและภาคียานนอกย้ำการสนับสนุนความพยายามของอาเซียนในการรับมือกับโควิด-๑๙ ทั้งในด้านวัคซีน ยาต้านไวรัส อุปกรณ์ทางการแพทย์ เงินสนับสนุนกองทุนอาเซียนฯ และการเสริมสร้างความร่วมมือด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในอนาคต

/๔.๓ ความสัมพันธ์ ...

๔.๓ ความสัมพันธ์กับภาคีภายนอกอาเซียน

๔.๓.๑ รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเห็นชอบให้รับสหราชอาณาจักรเป็นคู่เจรจาอาเซียน ลำดับที่ ๑๑ โดยบรูไนฯ ได้จัดพิธีมอบสถานะคู่เจรจา ให้สหราชอาณาจักรอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนจะหารือในรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดประเทศผู้ประสานงาน ตลอดจนแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือกับสหราชอาณาจักรต่อไป นอกจากนี้ อาเซียนจะพิจารณาจัดทำกรอบการประเมินที่ครอบคลุมในประเด็นการระงับการให้สถานะคู่เจรจาของอาเซียนชั่วคราว (moratorium) ควบคู่ไปกับการจัดทำวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนหลังปี ค.ศ. ๒๐๒๕

๔.๓.๒ รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเห็นชอบให้รับเดนมาร์กและโอมาน เป็นอัครภาคีสันติสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC) ในขณะที่บรูไนฯ จะเสนอการจัดพิธีลงนามรับอัครภาคี TAC สำหรับ สหราชอาณาจักร เอมิเรสต์ (ยูเออี) เนเธอร์แลนด์ กาตาร์ และกรีซ ซึ่งได้รับความเห็นชอบก่อนหน้านี้เนื่องจากมี ประเด็นอ่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายของการลงนามในความตกลงระหว่างประเทศต่อการยอมรับสถานะของรัฐบาล เมียนมา โดยประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ระหว่างการหารือเพื่อหาทางออกในประเด็นนี้

๔.๓.๓ รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเห็นชอบในหลักการต่อคำขอเข้าเป็นคู่เจรจารายสาขาของบราซิล แต่ขอให้ชะลอการพิจารณาเพื่อรอผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีบราซิลที่จะจัดขึ้นในช่วง ไตรมาสสุดท้ายของปี ๒๕๖๔ ก่อน นอกจากนี้ ที่ประชุมยังสนับสนุนคำขอเข้าเป็นคู่เจรจารายสาขาของยูเออี แต่เมียนมาขอให้รอจนกว่ายูเออีจะเข้าเป็นอัครภาคี TAC อย่างเป็นทางการก่อน

๔.๓.๔ รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนยินดีต่อข้อเสนอของรัสเซียให้จัดการประชุม สหุยุดอาเซียน-รัสเซีย ครั้งที่ ๔ ต่อเนื่องกับการประชุมสหุยุดอาเซียน ครั้งที่ ๓๘ และ ๓๙ ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ ในโอกาสครบรอบ ๒๕ ปี ความสัมพันธ์คู่เจรจาอาเซียน-รัสเซีย และยินดีต่อข้อเสนอของอียูให้จัดการประชุมสหุยุดอาเซียน-อียู สมัยพิเศษ ในปี ๒๕๖๕ เพื่อฉลองวาระครบรอบ ๔๕ ปี ความสัมพันธ์คู่เจรจาอาเซียน-อียู

๔.๓.๕ ไทยได้ยื่นข้อเสนอเรื่องอาเซียน+๒ เพื่อผลักดันให้มหาอำนาจภายนอกภูมิภาค โดยเฉพาะสหรัฐฯ และจีน เข้ามาดำเนินโครงการที่เป็นรูปธรรมร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จาก ความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละประเทศ โดยเริ่มจากสาขาความร่วมมือภายใต้ AOIP เพื่อสร้างความไว้วางใจ และลดการเผชิญหน้าระหว่างมหาอำนาจ ตลอดจนยังเป็นการเน้นย้ำความสำคัญของความเป็นแกนกลางของอาเซียน

๔.๓.๖ ไทยได้เป็นประธานการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-อินเดีย ร่วมกับ ดร. สุพรหมณย์ ชัยคังกระ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นการประชุมที่ไทยเป็น ประธานร่วมกับอินเดียครั้งสุดท้าย ก่อนที่จะส่งมอบหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย วาระปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗ ให้สิงคโปร์ ทั้งนี้ ที่ประชุมขอบคุณที่ไทยได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดีตลอด ๓ ปีที่ผ่านมา และมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับอินเดีย ทั้งในด้านความเชื่อมโยงในภูมิภาค เศรษฐกิจภาคทะเล การพัฒนาที่ยั่งยืน และความร่วมมือทางวิชาการ โดยมีผลลัพธ์ที่สำคัญ ได้แก่ การรับรองแผนปฏิบัติการการดำเนินการความเป็นหุ้นส่วนระหว่างอาเซียน-อินเดีย เพื่อสันติภาพ ความก้าวหน้า

/และความเจริญ ...

และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน (ค.ศ. ๒๐๒๑ - ๒๐๒๕) และการจัดทำถ้อยแถลงร่วมอาเซียน-อินเดียว่าด้วยความร่วมมือภายใต้ AOIP (ASEAN-India Joint Statement on Cooperation on AOIP) ซึ่งจะเสนอให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย ครั้งที่ ๑๘ รับรองในเดือนตุลาคม ๒๕๖๔

๔.๓.๗ ไทยได้รับมอบหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-ญี่ปุ่น วาระปี ๒๕๖๔-๒๕๖๗ ต่อจากเวียดนาม โดยไทยได้ย้ำความร่วมมือเรื่องโควิด-๑๙ การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนความร่วมมือภายใต้ AOIP ควบคู่กับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง (Free and Open Indo-Pacific: FOIP) ของญี่ปุ่น รวมทั้งการเตรียมการเพื่อเฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๕๐ ปี ความสัมพันธ์คุเจรจาอาเซียน-ญี่ปุ่น ในปี ๒๕๖๖

๔.๔ สถานการณ์ในภูมิภาคและระหว่างประเทศ

๔.๔.๑ สถานการณ์ในเมียนมา

(๑) ที่ประชุมย้ำให้เร่งรัดการดำเนินการตามฉันทมติ ๕ ข้อ ของที่ประชุมผู้นำอาเซียน เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๔ ณ กรุงจาการ์ตา โดยที่ประชุมสนับสนุนให้ ดาโต๊ะ เอรีวัน เปอิน ยูซอฟ รัฐมนตรีต่างประเทศคนที่สองของบรูไนฯ ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนพิเศษของประธานอาเซียนเกี่ยวกับสถานการณ์ในเมียนมา โดยเมียนมามีเงื่อนไข ๓ ข้อ คือ (ก) ผู้แทนพิเศษฯ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ระบุไว้ในฉันทมติ ๕ ข้อ ซึ่งรวมถึงการหารือกับรัฐบาลเมียนมาอย่างใกล้ชิด (ข) เมียนมาจะไม่รับข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้แทนพิเศษฯ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในฉันทมติ ๕ ข้อ และ (ค) ผู้แทนพิเศษฯ จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพต่อหลักการพื้นฐานของอาเซียน ได้แก่ การเคารพในอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน การไม่แทรกแซงกิจการภายใน และเคารพสิทธิของเมียนมา

(๒) รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนและคุเจรจาแสดงความห่วงกังวล ต่อสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมในเมียนมา โดยย้ำความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ประชาชนเมียนมา โดยเฉพาะการรับมือกับโควิด-๑๙ ผ่าน AHA Centre โดยไทยได้ให้ความช่วยเหลือเมียนมา ผ่านสภากาชาดไทยและช่องทางทวิภาคีอื่น ๆ รวมทั้งอยู่ระหว่างประสานงานกับเมียนมาเพื่อสนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์มูลค่ารวมประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ผ่านคลังสำรองฉุกเฉินของ AHA Centre ที่จังหวัดชัยนาท

(๓) ไทยได้เสนอให้จัดการประชุมผู้บริจาคเพื่อระดมความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมให้แก่เมียนมา ซึ่งต่อมา สำนักเลขาธิการอาเซียน และ AHA Centre ได้จัดการประชุม เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยมีประเทศสมาชิกอาเซียนและภาคีภายนอกเข้าร่วมประชุมรวม ๒๔ ประเทศ/องค์กร และสามารถระดมทุนในรูปแบบเงินบริจาคและความช่วยเหลืออื่น ๆ กว่า ๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งในส่วนของไทยได้ประกาศให้ความช่วยเหลือผ่าน AHA Centre เพิ่มเติมอีก ๒๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ AHA Centre ได้จัดส่งอุปกรณ์ทางการแพทย์และอุปกรณ์ที่จำเป็นชุดแรกให้เมียนมาในช่วงต้นเดือนกันยายน ๒๕๖๔ แล้ว และจะประเมินความต้องการสำหรับการให้ความช่วยเหลือระยะต่อไป

๔.๔.๒ สถานการณ์ในทะเลจีนใต้ ที่ประชุมยินดีต่อความคืบหน้าการเจรจาถ้อยคำของประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea: COC) และเน้นย้ำ

/ความสำคัญ ...

ความสำคัญของเสรีภาพในการเดินเรือและบินผ่านในทะเลจีนใต้ และการปฏิบัติตามปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea: DOC) อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งย้ำความสำคัญของการจัดทำ COC ให้แล้วเสร็จ และการแก้ไขข้อพิพาทโดยสันติวิธี

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ -

๖. ผลกระทบ -

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา -

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง -

๙. ข้อกำหนดและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง -

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑๐.๑ รับทราบผลการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๔ และการประชุมระดับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑๐.๒ พิจารณาสั่งการหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องนำผลการประชุมฯ ไปปฏิบัติ และติดตามความคืบหน้าต่อไป โดยกระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำตารางติดตามผล พร้อมทั้งรายชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมอาเซียน

กองการเมืองและความมั่นคง

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๔๓๓๔ (พิมพ์ ๐๘๓ ๒๙๓ ๓๗๗๒)

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๒๒๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban1200@mfa.go.th